

Samfundet S:t Erik
Stockholm

Till

Stockholms stadsbyggnadskontor
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

YTTRANDE

2023-08-29

Del av Årsta 1:1 och Familjen 1 m.fl. vid Östbergabackarna i stadsdelarna Östberga och Liseberg, dnr 2019–04998

Planförslaget

Syftet med planen är att genom kompletterande bostadsbebyggelse möjliggöra utveckling av Östberga till en attraktiv stadsdel sammanlänkad med de kringliggande stadsdelarna Liseberg och Årstafältet, samt att utveckla Östbergabackarna till en trygg gata.

Detaljplanen utgör en första etapp i den omfattande kvartersstruktur som ska förbinda Årsta och Östberga. Den aktuella planen innefattar bostadsbebyggelse för cirka 820 bostäder, hyresrätter och bostadsrätter, uppdelade på fyra nya kvarter – tre kvarter vända mot Åbyvägen och ett kvarter i slutningen mot Annebodaskogen. Samtliga kvarter tar naturmark i anspråk.

I planområdets norra del bildar tre halvslutna kvarter, förlagda i den branta slänten, en mycket hög front mot Åbyvägen och Årsta partihallar, och ansluter i en något mer förmedlande skala till de befintliga lamellhusen längs Östbergabackarna.

I väst, mot Liseberg, föreslås en volymmässigt uppdelad och i skala nerbruten bostadsbebyggelse i tre enheter med mellanliggande grönstråk. Öppna bostadsgårdarna ansluter mot ett skogbevuxet dalstråk.

Angöringen till de föreslagna kvarteren planeras via Östbergabackarna som ges en stadsmässig gestaltning med trädplanterat gaturum.

Ett genomarbetat kvalitetsprogram är upprättat för att samordna fasadutformningen i syfte att förtydliga den nya årsring som länkas till den befintliga lamellhusbebyggelsen.

Samfundet S:t Eriks ståndpunkt

Samfundet har i yttrande över *Program för Östberga/Årstafältet södra, Dnr 2015-08443* (se bilaga), redogjort för de ur stadsbyggnadssynpunkt negativa konsekvenserna av en hög och avskärmande bebyggelse, påtalat vikten av en utveckling av de offentliga rummen samt betonat värdet i den naturmark som kopplar samman Östberga med de omgivande bebyggelseområdena.

Trots att programmets schematiska byggnadsvolymer utvecklats och brutits ner i mer komplexa volymer, har inte förmedlingen mellan befintlig och föreslagen bebyggelse och bebyggelsefronten med Åbyvägen ändrats från programskedet. Samfundets kritik mot förslagets avskärmande verkan kvarstår därmed fast.

Vad gäller bebyggelsen i slänten mot Annebodaskogen ser Samfundet ett grundläggande problem då en del av den värdefulla naturmarken tas i anspråk utan att följas av en funktionell, kvalitativ och genomarbetad utveckling av den kvarvarande grönstrukturen. Dalgången mellan Östberga och Liseberg har en stor ekologisk, social och identitetsskapande potential som i planförslaget inte tas tillvara. Planförfattarens syfte att ”möjliggöra utveckling av Östberga till en attraktiv stadsdel som är sammanlänkad med de kringliggande stadsdelarna Liseberg och Årstafältet (...)” uppfylls därmed inte.

Samfundet S:t Erik ser ingen möjlighet att i ett sent planskede påverka den faktiska stadsutvecklingen i det aktuella planområdet. Bristen på utvecklade offentliga rum i form av platser, torg, parker och naturmarksstråk i denna detaljplan ställer dock ökade krav på de kommande etapperna för att långsiktigt skapa en funktionell och attraktiv stad i Östberga.

För Samfundet S:t Erik

Knut Weibull
Ordförande

Jonas Berglund
Sekreterare

Bilaga:

Program för Östberga/Årstafältet södra Dnr 2015-08443, 2017-08-25

Samfundet S:t Erik
Stockholm

Yttrande
2017-08-25

Stockholms stadsbyggnadskontor
Registraturen
Box 8314
104 20 Stockholm
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

Program för Östberga/Årstafältet södra Dnr 2015-08443

Samfundet S:t Erik har tagit del av det övergripande programmet för Östberga/Årstafältet. Strukturplanen ger möjligheter att bryta Östbergas isolering, samt att tillskapa 2500 nya lägenheter i området och därmed utnyttja potentialen i den kommande tunnelbanestationen. Ambitionen är även att brett utveckla Östberga som stadsmiljö och koppla till den framväxande stadsstrukturen på Årstafältet. Programmet är genomarbetat på en strukturell nivå och har ett pedagogiskt upplägg.

Östbergas befintliga värden ligger i kombinationen av två tydliga planstrukturer (Gamla Östbergas utvecklade storgårdskvarter och Östbergahöjdens ljusa och öppna lamellhusstruktur) tillsammans med långt driven anpassning till det befintliga landskapets värden. De sammanlänkande park- och naturstråken utgör höga värden i området. Detta i skarp kontrast till de outvecklade och negligerade torg- och gatumiljöerna. Vidare utgör Östbergahöjdens visuella kontakt med Årstafältet, Göta Landsvägen och Kvarnbacksskogens fornlämningsområden höga och identitetsskapande värden. Planen utvecklar ett flertal kopplande stråk genom planområdet men tar samtidigt i anspråk den värdefulla grönstrukturen.

Samfundet anser att den nya stadsdelen Årstafältets planmotiv, bebyggelsestruktur och skala alltför ensidigt prioriteras i planprogrammet. Konsekvensen för Östbergahöjdens vidkommande riskerar att bli negativ, då ett oförmedlat och programmatiskt möte skapas mellan en tät och storskalig kvartersstruktur och den ljusa och luftiga lamellhusplanen.

Planen betonar och fullföljer Årstafältets storskaliga nya bebyggelse på bekostnad av Östbergas kontakt med den kommande stadsparken. Om Årstafältets stadsdelspark ska bli en attraktion och målpunkt för omgivande stadsdelar, inte minst Östbergahöjden, måste de gröna stråken utvecklas och breddas. Detta gäller inte minst området kring Götalandsvägen.

Förslagen för kompletteringsbebyggelse längs Östbergahöjdens lokalgator ger däremot en bra grund för utveckling av en mer komplex och levande stadsmiljö, och omskapar i de flesta lägen inaktiva gaturum som idag domineras av parkeringsplatser.

Post- och besöksadress	Telefon	E-kontakt	Plusgiro	Bankgiro	Org.nr.
Köpmangatan 5, nb 111 31 STOCKHOLM	08-21 09 24	kansli@samfundetsterik.se www.samfundetsterik.se	15 70 57 - 1	820-1550	80 2003 - 3950

Vad gäller Gamla Östberga utgör de kompletterande punkthusen i öster en positiv utveckling. Här anser Samfundet dock att kopplingen med Hemskogen måste stärkas med den föreslagna gång/cykelbron.

Fokus på de två föreslagna stråken, det urbana och det gröna stråket, skapar kvaliteter och kopplar samman Liseberg med det nya Årstafältet. Den interna parkstrukturen i söder med Lisebergsparken och det grenande stråket mot parklekens backe påverkas dock mycket negativt av den föreslagna bebyggelsen längs anslutande gator. Här anser Samfundet att bebyggelsen måste minskas i volym och kraftigt dras tillbaka från grönstråken för att inte riskera att soliga sydvästvända tall- och ekmiljöer ersätts av bebyggelsefronter.

Slutligen vill Samfundet understryka de många landskapliga värden som är kopplade till den skogsbevuxna landformen som utgörs av Hemskogen och dess fortsättning i Kvarnbacksskogen. Ur stadsbildssynpunkt utgör siluetten ett stort identitetsskapande värde från den kommande stadsdelsparken. Skogen utgör även ett viktigt och uppskattat strövområde som länkar de närliggande stadsdelarna. Även ur denna aspekt innebär förslaget både en okänsligt murlik inramning av Östberghöjden och avskärmning av Årstafältets kommande stadsdelpark.

Därför önskar Samfundet att:

- Planförslaget omstuderas med avseende på mötet mellan ny och befintlig bebyggelse
- Exploateringen inom ramen för grönstrukturen minskas
- En bättre inarbetning av befintliga landskaps- och kulturvärden

Monica Andersson
Ordförande

Jonas Berglund
Styrelseledamot

Post- och besöksadress	Telefon	E-kontakt	Plusgiro	Bankgiro	Org.nr.
Köpmangatan 5, nb 111 31 STOCKHOLM	08-21 09 24	kansli@samfundetsterik.se www.samfundetsterik.se	15 70 57 - 1	820-1550	80 2003 - 3950